

Norsk Lovtidende.

Utgitt efter offentlig foranstaltning.

ifølge lov av 1 april 1876.

Nr. 50

Utgitt 15 juli.

1919

LOV

11 juli.
Nr. 1.

om rett til ekspropriasjon for det offentlige av grunn og bygninger m. v. til tollvesenet.

Vi Haakon, Norges Konge, gjør vitterlig:

at Oss er blitt forelagt Stortingets beslutning, av 19 juni 1919 sålydende:

Fornøden grunneiendom, bebygget eller ubebygget, til anlegg eller utvidelse av tollboder og tollstasjoner samt brygger, båtplasser, oplagsplasser og utkikshus for tollvesenet og de fornødne adkomstveier til og forbindelsesveier mellom disse kan i mangel av mindelig overenskomst av Kongen bestemmes avgitt efter takst, som avholdes efter forskriftene i lov om rettergangsmåten i saker angående tvungen avståelse av grunn av 10 mai 1860 §§ 1—4. Omkostningene ved overskjønn bæres av eieren, hvis skjønnet er forlangt av ham og utfallet går ham imot.

Ti har Vi antatt og bekreftet, likesom Vi herved antar og bekrefter samme som lov, under Vår hånd og rikets segl.

Gitt på Kristiania slott den 11 juli 1919.

Haakon.
(L. S.).

Gunnar Knudsen.

Hesselberg.

11 juli.

Nr. 2.

Lov

om forandringer i og tillegg til lov av 18 september 1915
om arbeiderbeskyttelse i industrielle virksomheter.

Vi Haakon, Norges Konge, gjør vitterlig:

at Oss er blitt forelagt Stortingets beslutning, av 2 juli 1919 sålydende:

I.

Nedennevnte paragrafer i lov av 18 september 1915 om arbeidsbeskyttelse i industrielle virksomheter skal herefter lyde således:

§ 1.

Bedrifter, som går inn under loven.

Denne lov omfatter, såfremt ikke i efterfølgende paragrafer anderledes uttrykkelig er bestemt:

- I. a. Fabrikker og de håndverks- og andre industrielle virksomheter, som drives fabrikkmessig, eller ved hvilke der anvendes annen drivkraft enn menneskelig muskelkraft eller benyttes kjeler med damptrykk. Dog undtas herfra virksomheter, hvori anvendes motor på ikke over en hestekraft.
- b. Stenbrudd, kalkbrudd og stenhuggerier, der regelmessig beskjeftiger minst 5 mann.
- c. Grubedrift, operedningsverksteder, hytteverk samt andre anlegg for utvinning og foredling av mineraler.
- d. Virksomheter, hvor eksploderende stoffer fremstilles eller fabrikkmessig anvendes.
- II. a. Håndverk og lignende industrielle virksomheter, som regelmessig sysselsetter minst 5 arbeidere, og hvori disse beskjeftiges av bedriftens innehaver på dennes verksted eller på annet arbeidssted utenfor arbeidernes hjem.
- b. Isbedrifter.

Bestemmelsene i § 23 nr. 1 og nr. 2 og i §§ 25 til og med 29 og § 32 skal også gjelde for:

- c. Forretninger, som beskjeftiger lager- og pakhusarbeidere samt arbeidere ved tomter, oplagssteder, dampskibsekspedisjoner og lignende, forsåvidt disse arbeidere angår.
- d. Bedrifter, som omfatter bygningsarbeider og som regelmessig sysselsetter minst 5 arbeidere, vann-, gass- og kloakkledningsarbeider, brolegningsarbeider, anlegg av veier, jernbaner, havner, telegraf- og telefonledninger samt andre lignende arbeidsforetagender.

Hvorvidt og i hvilken utstrekning de under II c og d nevnte bedrifter iøvrig skal gå inn under denne lov, be-

stemmes av Kongen, efterat Arbeidsrådets uttalelse er innhentet. Dette gjelder også bedrifter, som omfatter bygningsarbeider, og som regelmessig sysselsetter mindre enn 5 arbeidere. 11 juli. Nr. 2.

Dog inngår ikke under lovens bestemmelser foretagender av ovenomhandlede slags, der som kortvarige eller ubetydelige ikke kan legges inn under en ordnet bedrift.

§ 18.

Skjerpende bestemmelser i særlige tilfeller.

Over visse klasser av bedrifter eller enkelte bedrifter eller enkelte virksomhetsgrener innen en eller flere bedrifter, som finnes å være særlig farlige for arbeidernes liv eller lemmer eller særlig sundhetsskadelige eller anstrengende, skal der av Kongen, efterat Arbeidsrådet er hørt, utferdiges en fortegnelse. For sådanne virksomheter skal der av Kongen fastsettes nedstående skjerpende bestemmelser eller enkelte av disse:

- a. At særegne forsiktighetsforanstaltninger skal treffes;
- b. at der blir å fastsette kortere arbeidsskift enn ellers brukelig eller en kortere daglig eller ukentlig arbeidstid enn fastsatt i § 23 nr. 1;
- c. at arbeiderne ved det særlig anstrengende og farlige arbeide til visse bestemte tider skal gis annen beskjefligelse av lettere og ufarligere art;
- d. at anvendelsen av barn og unge arbeidere skal være forbudt i større utstrekning enn i loven forøvrig bestemt eller helt forbyes;
- e. at med hensyn til visse virksomheter lignende forbud gis for fruktsommelige kvinners vedkommende;
- f. at der ikke må tillates arbeiderne å nyte sine måltider eller tilbringe sine hviletider i arbeidsrummene, men at særskilte, derfra tilbørlig avsondrede lokaler til dette bruk skal anvises dem.

Hvis nogen av disse bestemmelser vil omfatte virksomheter, hvor arbeiderne eller arbeidsgiverne tilhører en faglig landssammenslutning, skal der være gitt denne adgang til uttalelse. Arbeidsrådets erklæring skal i ethvert tilfelle innhentes.

§ 23.

Den almindelige arbeidstid.

1. En arbeiders almindelige arbeidstid må ikke være over 8½ time daglig, og ikke over 48 timer uken. Til arbeidstiden i grupper regnes også faringstiden.

For arbeidere i gruber og smeltehytter, som regelvisst har lørdag fri, kan en arbeiders almindelige arbeidstid være op til 9½ time daglig, men ikke over 48 timer uken.

2. I bedrifter, som i vesentlig grad er avhengige av årstiden,

11 juli.

Nr. 2.

klimaet eller andre naturforhold, kan med Kongens samtykke den almindelige arbeidstid ordnes således, at den blir lengere i sommerhalvåret enn i vinterhalvåret.

Hyis bestemmelse herom vil omfatte virksomheter, hvor arbeiderne eller arbeidsgiverne tilhører en faglig landssammenslutning, skal der være gitt denne adgang til uttalelse. Arbeidsrådets erklæring skal i ethvert tilfelle innhentes.

3. Den almindelige arbeidstid skal legges mellom kl. 6 morgen og kl. 9 aften. På steder, hvor sand tid ligger minst 1 time før normaltid, kan dog den almindelige arbeidstids begynnelse legges inntil 1 time frem.

I bedrifter eller deler av bedrifter, hvori der innføres 2 dagskift av ikke over 8 arbeidstimer pr. skift, kan den almindelige arbeidstid legges mellom kl. 6 morgen og kl. 12 natt.

- [4] 5. En arbeiders almindelige ukentlige arbeidstid må fordeles således, at han hver uke har en sammenhengende fritid av minst 24 timer.

§ 26.

Overtidsarbeide.

1. Varer arbeidet for noen arbeider over den tid, som utgjør hans almindelige arbeidstid ifølge § 23, post 1 og 2, og § 18, ifr. § 25 og § 31, 4, regnes arbeidet i den overskytende arbeidstid for overtidsarbeide. Det er i så henseende uten betydning, om arbeidet utføres om dagen eller som nattarbeide (§ 24).
2. Overtidsarbeide er forbudt uten i følgende særlige tilfeller:
 - a. når uforutsette hendelser eller forfall blandt arbeiderne har forstyrret eller truer med å forstyrre den jevne drift, eller
 - b. når overtidsarbeide trenges for at ikke råstoffer eller produkter skal ta skade, eller
 - c. når uventet arbeidspress er opstått, eller
 - d. når den vanlige drift ikke kan gå sin gang, uten at enkelte arbeidere må begynne før, eller slutte etter de andre arbeidere, eller
 - e. når offentlige eller almene interesser eller andre hensyn særlig krever det. Dog skal arbeidsgiveren, om overtidsarbeide av sådan grunn iverksettes og utøves over lengere tid enn ett døgn, innhente det stedlige tilsyns samtykke.
3. Arbeidere under 18 år må ikke brukes til overtidsarbeide. Forsåvidt en arbeider ved lægeerklæring godtgjør, at hans helbred vil lide ved lengere arbeidstid enn den for hans arbeide almindelige, kan arbeidsgiveren ikke kreve, at han skal utføre overtidsarbeide.

§ 27.

11 juli.

Nr. 2.

Lengden av overtidsarbeide.

1. Overtidsarbeide kan finne sted i op til 10 timer uken.
Tilsynet kan for en bestemt anledning eller for et tidsrum av ikke over 6 måneder om gangen samtykke i, at overtidsarbeide for den enkelte arbeider kan finne sted i op til 15 timer uken.
2. Overtidsarbeide må i intet tilfelle utgjøre over 30 timer for nogen arbeider i 4 på hverandre følgende uker.
3. For bedrifter, som på grunn av produktets art eller av andre grunner til enkelte tider av året har behov for en lengere arbeidstid, kan vedkommende regjeringsdepartement, etterat tilsynet har uttalt sig, fastsette andre regler enn i post 1 og 2 for overtidsarbeidet. Det samlede antall overtidstimer i kalenderåret må dog ikke bli større enn efter bestemmelsen i post 2.

§ 31.

Undtagelser fra bestemmelsene om arbeidstid.

1. For bedrift med døgndrift uken rundt kan Kongen godkjenne skiftplan, som i løpet av skiftperioden gir hver arbeider en almindelig arbeidstid på gjennomsnittlig 48 timer uken og en sammenhengende fritid på gjennomsnittlig 24 timer uken. Ved avgjørelsen skal legges særlig vekt på, hvad flertallet av arbeiderne ønsker.
2. Arbeide, som efter sin art eller i henhold til dispensasjon går hele døgnet, men ikke uken rundt, kan med samtykke av Kongen være i gang til kl. 10 aftenen før en søndag eller helgdag.
3. Bestemmelsene i § 23, nr. 3 og nr. 5, og i §§ 24 og 30 kommer for arbeidere over 18 år ikke til anvendelse på håndverksvirksomheter, som går inn under § 1, II a.
4. Bestemmelsene i §§ 23 og 32 kommer ikke til anvendelse for arbeidere over 18 år, som er beskjeftiget med losse- og lastearbeide. Dog skal arbeidstiden for disse ikke utgjøre mere enn 192 timer på 4 uker.

II.

Ifall nedsettelse av arbeidstiden i henhold til denne lov fremkaller tvist, om gjeldende tariffavtalers lønnsatser bør forhøies, må sådan tvist ikke søkes løst ved arbeidsnedlegning eller arbeidsstengning. Kan den ikke løses ved forhandling mellem vedkommende organisasjoner, skal den forelegges for en lønnsnevnd på 5 medlemmer, opnevnt av Kongen. Lønnsnevndens avgjørelse skal ikke gjelde utover vedkommende tariffavtales gyldighetstid.

11 juli. Overtredes forbudet mot arbeidsstans, skal § 40 i lov av
Nr. 2. 6 august 1915 om arbeidstvister finne anvendelse.

III.

A. Denne lov trer i kraft den 1 januar 1920. Fra samme tid opheves midlertidig lov av 14 august 1918 om forkortelse av arbeidstiden i bedrifter, som går inn under lov av 18 september 1915 om arbeiderbeskyttelse i industrielle virksomheter.

De i § 1, II c og d nevnte forretninger og bedrifter skal meldes til tilsynet innen den frist, som er satt i lovens § 4.

B. Skulde gjennomførelsen av denne lov umuliggjøre en bedrifts virksomhet helt eller for en vesentlig del, kan Kongen, efterat Arbeidsrådets uttalelse er innhentet, meddele dispensasjon fra lovens bestemmelser.

Hvis gjennomførelsen av loven til fastsatt tid i vesentlig grad forringer en bedrifts produksjonsevne, kan Kongen, efterat Arbeidsrådets uttalelse er innhentet, meddele dispensasjon fra lovens bestemmelser, dog ikke utover året 1920.

Ti har Vi antatt og bekreftet, likesom Vi herved antar og bekrefter samme som lov, under Vår hånd og rikets segl.

Gitt på Kristiania slott den 11 juli 1919.

Haakon.

(L. S.).

Gunnar Knudsen.

Hesselberg.

Lov

11 juli.
Nr. 3.

om forandringer i lov av 14 januar 1837 om formannskaper på landet m. v. med tilleggslover.

Vi Haakon, Norges Konge, gjør vitterlig:

at Oss er blitt forelagt Stortingets beslutning, av 3 juli 1919 sålydende:

Efternevnte paragrafer i lov av 14 januar 1837 om formannskaper på landet m. v. med tilleggslover skal lyde:

I.

11 juli.

Nr. 3.

§ 4. Representantene velges for hvert sogn av og blandt sognets i manntallet stående innvånere. Valg foretas hvert tredje år i oktober måned efter berammelse av herredets representantskap og lensmann (lensmenn). Berammelsen kunnegjøres på sedvansmessig måte i annen halvdel av august måned med angivelse av, hvor mange representanter der blir å velge for hvert sogn, samt hvor og i hvilket tidsrum velgerne kan avgi sine stemmer.

Sognets stemmesteder fastsettes av valgstyret. Der skal være adgang til på samme dag å avgi stemme på ett eller flere steder i hver skolekrets. Hvis der foreligger særlige grunner, kan dog valgstyret med fylkesmannens approbasjon innen 15 august det år valget foregår, bestemme et mindre antall stemmesteder enn der er skolekretser i sognet. På hvert valgsted skjer stemmegivningen for en bestemt del av manntallet, dog således, at også velgere fra andre deler av sognet har adgang til å avlevere sin stemmeseddel. En sådan velger skal gi konvolutten med ilagt stemmeseddel til nedennevnte komité, og denne skal legge konvolutten i et særskilt omslag, klebe dette til og skrive velgerens navn og adresse utenpå.

Hvert sogns valgstyre består av sognets lensmann og formenn og hvor det finnes fornødent, en eller flere av de øvrige representanter efter sognets representantskaps nærmere bestemmelse. Valgstyret velger selv sin formann.

Hvor stemmegivningen skal foregå i flere valglokaler innen et sogn, skjer det i hvert lokale under ledelse av en komité på minst 3 av valgstyret valgte personer, derav såvidt mulig minst et medlem av selve valgstyret eller av sognets representantskap. Efter endt stemmegivning leverer komiteen de motatte stemmesedler og innleverte forfallsanmeldelser uåpnet i forseglett innpakning til valgstyret til videre behandling tillikemed den benyttede del av manntallet og en oppgave over stemmesedlenes og forfallsanmeldelsenes antall.

§ 5. Valget foregår efter forholdsvalgmåten, hvorved følgende regler blir å iakttas:

1. Samtidig med berammelse av valget utsteder valgstyret en almindelig opfordring til velgerne om innen kl. 8 eftermiddag den 7 — eller hvis denne dag faller på helligdag — 8 september å fremkomme til formannen i valgstyret med forslag til valglister. Et forslag til valgliste må for å komme i betraktning være inngitt til valgstyrets formann innen den nevnte frist.
2. Et forslag til valgliste må være utfylt under fortløpende nummer med så mange forskjellige eller inntil to ganger

11 juli.
Nr. 3.

gjentatte (kumulerte) navn, som der skal velges representanter, og være underskrevet av minst 10 velgere. Kandidatene bør være så tilstrekkelig betegnet, at forveksling kan undgås. Det bør angis, hvorledes listen skal utfylles, ifall noget navn må strykes, og hvem av underskriverne valgstyret har å henvende sig til ved forhandlinger angående listen. Ingen velger må underskrive mere enn ett forslag til valgliste, og ingen kandidat må stå på mere enn én liste. Hvert forslag må ha en overskrift, som angir, fra hvilken gruppe det utgår.

3. Listene prøves av valgstyret. Er en liste ikke overensstemmende med denne paragrafs nr. 2, oppfordrer valgstyret forslagsstillernes representanter til innen en bestemt frist å rette feilene. Er en kandidat opført på mere enn én liste, tilstiller valgstyret ham et pålegg om innen en bestemt frist å erklære, på hvilken av listene han foretrekker å bli stående, med tilkjendegivelse om, at hans navn vil bli strøket på de øvrige. Undlatelse av å etterkomme pålegget medfører, at navnet strykes på alle lister. Finnes der å være opført en kandidat, som kan undslå sig for å motta valg, tilstilles der ham en oppfordring til innen en bestemt frist å erklære, om han forlanger sitt navn strøket. Innkommer han ikke innen den fastsatte frist med begjæring derom, er hans rett til å undslå sig forspilt. Er der opført en kandidat, som ikke er valgbar, strykes han.

4. Når listene er i lovgyldig stand eller ved forhandling med forslagsstillernes representanter er bragt i sådan stand, lar valgstyret dem senest syv dager før valgdagen kunnngjøre som offisielle valglister, hver liste med overskrift, som angir, fra hvilken gruppe den utgår, samt valgtid, valgkreds og forslagsstillernes navn.

5. Valget skjer ved stemmesedler. Det står enhver velger fritt å benytte til stemmeseddel en offisiell liste eller alene å stemme på personer, som ikke er opført på nogen offisiell liste (»vild« stemmeseddel), eller å benytte en blandingsliste. På sin stemmeseddel bør velgeren anføre navnene under forløpende nummer og han kan gjenta (kumulere) navnene én gang mere, enn det er skjedd på de offisielle lister. Navn, som ikke er gjentatt (kumulert) på disse såvelsom navn, som ikke står på nogen av de offisielle lister, har velgerne kun adgang til å gjenta (kumulere) én gang. Yderligere gjentakelse (kumulasjon) av navn betraktes som uskrevet.

6. Stemmesedlene skal være av hvitt papir, uten underskrift og uten vedheftet eller påført særmerke, som betegner, hvem der har avlevert stemmesedlen. Som sådant sær-

merke regnes ikke strykninger eller andre forandringer på stemmesedlen. 11 juli.
Nr. 3.

Forsåvidt de ovenfor under nr. 4 omhandlede offisielle valglistor trykkes eller mangfoldiggjøres som stemmesedler, kan angivelsen av valgdagen og valgkrets og forslagsstiltternes navn utelates. Andre trykte eller på annen måte mangfoldiggjorte stemmesedler må ikke under valget eller i de siste fjorten dager før dette bringes i omløp. Ei heller må andre stemmesedler utstyres som offisielle lister. Overtreddelse av disse bestemmelser straffes med bøter.

Stemmesedlene skal avleveres i offisielle konvolutter, som skal være ugjennemsiktige og ens av størrelse, form og farve samt forsynt med offentlig stempel og være uten vedheftet eller påført særmerke, som betegner, hvem der har avlevert stemmesedlen. I valglokalet utleveres en sådan konvolutt til hver personlig møtende velger av et medlem av valgbestyrelsen.

7. Møtende velgere, som finnes innført i stemmekretsens manntall, nedlegger selv sine konvolutterte stemmesedler i en dertil bestemt urne. Er en velger ved lovlig forfall hindret fra å møte personlig, kan han fremsende sin stemmeseddel i lukket privat konvolutt, innlagt i en lukket følgeskrivelse, der inneholder opplysning om forfallet. Innsendes forfallsanmeldelse fra utenriks sted, må følgeskrivelsen være underskrevet i overvær av en norsk konsul eller et norsk fartøis fører, som skal undertegne til vitterlighet.

8. Oprop finner ikke sted, men ved avkrysning eller notering i manntallet føres der innseende med, at ingen stemmer mere enn én gang.

9. Etter avstemningens slutning undersøker valgstyret først, om de velgere, som har avlevert sin stemmeseddel utenfor sin stemmekrets, har adgang til å stemme, og såfremt de ikke har benyttet sig herav i sin egen stemmekrets, setter valgstyret et kryss ved velgerens navn i manntallet, tar stemmeseddelkonvolutten ut av omslaget og legger den ned i valgurnen. I motsatt fall skal stemmesedlen vrakes og omslaget forvares ubrutt.

Derefter prøves de anmeldte forfall. Når et sådant er godkjent, åpnes den private konvolutt og legges dens innhold ulest i en av de offisielle konvolutter, som derefter nedlegges i valgurnen. Forkastes forfallet, blir den private konvolutt uåpnet å opbevares sammen med følgeskrivelsen.

10. Når forfallsanmeldelsene er gjennomgått, blandes konvo-

11 juli.

Nr. 3.

luttene vel om hverandre, hvorefter stemmesedlene uttas. Dersom nogen konvolutt eller stemmeseddel ikke fyldestgjør de fordringer, som er opstillet foran i nr. 6, første og tredje passus, forkastes stemmesedlen som ugyldig. Forefinnes i nogen konvolutt flere stemmesedler, blir, hvis de er innbyrdes uoverensstemmende, samtlige å forkaste og, hvis de er enslydende, kun en av dem å godkjenne. Lyder en stemmeseddel på nogen, som ikke er valgbar, anses dennes navn for uskrevet. Lyder den på flere gyldige navn, forskjellige eller gjentatte (kumulerte), enn der skal velges representanter, anses de overskytende, som er opført sist, likeledes for uskrevet.

De stemmesedler, som finnes å være lovlige, opleses tydelig eller gjennomgås, hvis de er trykt, på annen betryggende måte av et medlem av valgstyret under tilsyn av et annet medlem og optegnes av to andre medlemmer eller av to av valgstyret antatte personer.

11. Ved stemmeoptellingen undersøkes først, hvor mange stemmer hver kandidat har fått. Dernæst sammenlegges for hver listes vedkommende alle stemmer, som er falt på listens kandidater. De utkomne summer kalles henholdsvis kandidatenes stemmetall og listenes stemmetall.

De på et navn utenfor listene falne stemmer betraktes både som vedkommende kandidats stemmetall og som et liste-stemmetall.

12. De representantplasser, som skal besettes, fordeles på listene i forhold til disses stemmetall på den måte, som nedenfor foreskrives:

Man dividerer det samlede antall avgitte stemmer med representantplassenes antall forøket med 1. Med den derved utkomne kvotients hele tall forøket med 1 divideres hver listes stemmetall, og listene får sig tildelt de antall representantplasser, som de hele tall i de ved disse divisjoner utkomne kvotienter angir.

Viser det sig, at ikke samtlige representantplasser her ved er fordelt mellem listene, divideres hver listes stemmetall først med antallet av de listen tillagte representantplasser forøket med 1, derpå, om fornødiges, med det samme tall forøket med 2 o. s. v. Av kvotientene — uansett ved hvilken av disse divisjoner de er fremkommet — nummereres et antall, svarende til antallet av de ikke fordelte representantplasser, således at den største får nr. 1, den næststørste nr. 2 o. s. v., idet divisjonene må være fortsatt, inntill det har vist sig, at ingen kvotient i en følgende kvotientrekke er større enn den sist numme-

rerte kvotient, der benevnes delingstallet. Således som 11 juli.
de nummererte kvotienter fordeler sig på listestemme- Nr. 3.
tallene, fordeles de resterende representanplasser på listene.

13. Skulde ved den i foregående nummer foreskrevne fremgangsmåte flere lister komme til å konkurrere om en plass, tilfaller plassen den av de konkurrerende lister, hvis stemmetall er størst, men ifall de har samme stemmetall, den, som bestemmes ved loddtrekning.

Skulde der tilfalle en liste flere plasser, enn den har kandidater, er dens kandidater å betrakte som forlods valgt og de øvrige plasser å fordele på de øvrige lister på ovenanførte måte.

14. Hver listes plasser besettes med de av dens kandidater, som har de fleste stemmer i rekkefølge efter deres stemmetall og, i tilfelle av stemmelikhet, efter deres orden på listen.

Listens øvrige kandidater inntil samme antall som dens representanter utgjør dens suppleanter i den på samme måte bestemte orden.

15. Såfremt valgforretningen ikke uavbrutt fortsettes, inntil den er tilendebragt, påligger det valgstyret å besørge stemmesedlene og listene over de optegnede stemmer under felles forsegling opbevart på et sikkert sted.

§ 6. Skulde det inntreffe, at intet eller alene ett godtatt forslag til valgliste er fremkommet i et herred eller sogn, blir valget å fremme efter følgende regler for flertallsvalg, hvorom valgstyret snarest mulig utferdiger tilleggs kunngjørelse for velgerne:

Ved valget stemmes der særskilt på representanter og suppleanter. Når valget av representanter er tilendebragt, og resultatet tydelig kunngjort, foretas i samme møte valg på et like antall suppleanter. Kan dette ikke skje, fordi stemmegivningen er foregått på forskjellige steder, skjer valget av suppleanter i dertil særskilt berammet møte.

Lyder stemmesedlen på flere gyldige navn, enn der skal velges representanter og suppleanter, anses de overskytende, som er opført sist, for uskrevet. Valget foregår iøvrig under iakttagelse av bestemmelsene i paragraf 5 nr. 6 første og siste passus, nr. 7, 8, 9, 10 og 15, dog således, at kumulasjon ikke kan skje. De, som har fått flest stemmer henholdsvis til representanter og suppleanter, anses som valgt i den orden, stemmetallet eller i tilfelle av stemmelikhet loddtrekning bestemmer.

§ 8. Innen desember måneds utgang trer de for hvert sogn valgte representanter sammen for under ledelse av den fun-

11 juli. gerende ordfører av sin midte ved flertallsvalg å utkåre formenn (formann) og inntil et like antall formannssuppleanter for sognet. Skal der velges flere, finner, ifall det forlanges av fire representanter, reglene i paragraf 5 nr. 2, første og fjerde punktum, samt nr. 5 og 11—14 tilsvarende anvendelse, dog så, at ingen forslagsliste behøver å være undertegnet av mere enn tre representanter. Får en formann ved tilsvarende anvendelse av regelen i paragraf 5 nr. 14 ingen suppleant, velges suppleant for ham ved almindelig flertallsvalg.

I samme møte og under samme ledelse foregår derefter de i paragraf 16 omhandlede valg av ordfører og viseordfører for de påfølgende tre år.

II.

Nærværende lov trer i kraft straks.

Ti har Vi antatt og bekreftet, likesom Vi herved antar og bekrefter samme som lov, under Vår hånd og rikets segl.

Gitt på Kristiania slott den 11 juli 1919.

Haakon.

(L. S.)

Gunnar Knudsen.

Hesselberg.

Lov

11 juli.
Nr. 4.

om forandringer i lov av 14 januar 1837 om formannskaper i kjøpstædene m. v. med tilleggslover.

Vi Haakon, Norges Konge, gjør vitterlig:

att Oss er blitt forelagt Stortingets beslutning, av 3 juli 1919 sålydende:

Efternevnte paragrafer i lov av 14 januar 1873 om formannskaper i kjøpstædene m. v. med tilleggslover skal lyde:

I.

§ 4. Representantene velges av og blandt kjøpstadens i manntallet stående innvånere. Valg foretas hvert 3dje år i desember måned efter berammelse av valgstyret. Berammelsen kunngjøres på sedvansmessig måte i annen halvdel av oktober måned med angivelse av, hvor mange der blir å velge, samt

hvor og i hvilket tidsrum velgerne kan avgi sine stemmer. 11 juli.
Hvor det på grunn av velgernes antall finnes påkrevet, bør det Nr. 4.
etter valgstyrets nærmere bestemmelse være adgang til å avgi
stemme samtidig i flere valglokaler, hvert sted for en bestemt
del av manntallet, dog således, at også velgere fra andre deler
av kjøpstaden har adgang til å avlevere sin stemmeseddel. En
sådan velger skal gi konvolutten med ilagt stemmeseddel til
nedennevnte komité og denne skal legge konvolutten i et sær-
skilt omslag, klebe dette til og skrive velgerens navn og adresse
utenpå.

Valgstyret består av magistrat og formannskap. Det vel-
ger selv sin formann.

Hvor stemmegivningen skal foregå i flere valglokaler,
skjer det i hvert lokale under ledelse av en komité på minst
tre av valgstyret valgte personer, derav minst ett medlem av
selve valgstyret eller av representantskapet. Etter endt stem-
megivning leverer komiteen de mottatte stemmesedler og inn-
leverte forfallsanmeldelser uåpnet i forseglet innpakning til
valgstyret til videre behandling tillikemed den benyttede del av
manntallet og en opgave over stemmesedlenes og forfallsanmel-
delsenes antall.

§ 5. Valget foregår efter forholdsvalgmåten, hvorved
følgende regler blir å iakttå:

1. Samtidig med berømmelse av valget utsteder valgstyret
en almindelig opfordring til velgerne om innen kl. 8
eftermiddag den 15 — eller hvis denne dag faller på hel-
ligdag — 16 november å fremkomme til formannen i valg-
styret med forslag til valgliste. Et forslag til valgliste
må for å komme i betraktning være inngitt til valgsty-
rets formann innen den nevnte frist.

2. Et forslag til valgliste må være utfylt under fortløpende
nummer med så mange forskjellige eller inntil to ganger
gjentatte (kumulerte) navn, som der skal velges repre-
santanter, og være underskrevet av minst 20 velgere.
Kandidatene bør være så tilstrekkelig betegnet, at for-
veksling kan undgås. Det bør angis, hvorledes listen
skal utfylles, ifall noget navn må strykes, og hvem av
underskriverne valgstyret har å henvende sig til ved for-
handling angående listen. Ingen velger må underskrive
mere enn ét forslag til valgliste, og ingen kandidat må stå
på mere enn én liste. Hvert forslag må ha en overskrift,
som angir, fra hvilken gruppe det utgår.

3. Listene prøves av valgstyret. Er en liste ikke overens-
stemmende med denne paragrafs nr. 2, oppfordrer valgsty-
ret forslagsstillernes representanter til innen en bestemt
frist å rette feilene. Er en kandidat opført på mere enn

11 juli.
Nr. 4.

én liste, tilstiller valgstyret ham et pålegg om innen en bestemt frist å erklære, på hvilken av listene han foretrekker å bli stående, med tilkjennegivende om, at hans navn vil bli strøket på de øvrige. Undlatelse av å etterkomme pålegget medfører, at navnet strykes på alle lister. Finnes der å være opført en kandidat, som kan undslå sig for å motta valg, tilstilles der ham en opfordring til innen en bestemt frist å erklære, om han forlanger sitt navn strøket. Innkommer han ikke innen den fastsatte frist med begjæring derom, er hans rett til å undslå sig forspilt. Er der opført en kandidat, som ikke er valgbar, strykes han.

4. Når listene er i lovgyldig stand eller ved forhandling med forslagsstillernes representanter er bragt i sådan stand, lar valgstyret dem senest syv dager før valgdagen kunnngjøre som offisielle valglister, hver liste med overskrift, som angir, fra hvilken gruppe den utgår, samt valgtid, valgkrets og forslagsstillernes navn.

5. Valget skjer ved stemmesedler. Det står hver velger fritt å benytte til stemmeseddel en offisiell liste eller alene å stemme på personer, som ikke er opført på nogen offisiell liste («vild» stemmeseddel), eller å benytte en blandingsliste. På sin stemmeseddel bør velgeren anføre navnene under fortløpende nummer og han kan gjenta (kumulere) navnene én gang mere, enn det er skjedd på de offisielle lister. Navn, som ikke er gjentatt (kumulert) på disse såvel som navn, som ikk står på nogen av de offisielle lister, har velgeren kun adgang til å gjenta (kumulere) én gang. Yderligere gjentagelse (kumulasjon) av navn betraktes som uskrevet.

6. Stemmesedlene skal være av hvitt papir, uten underskrift og uten vedheftet eller påført særmerke, som betegner, hvem der har avlevert stemmesedlen. Som sådant særmerke regnes ikke strykninger eller andre forandringer på stemmesedlen.

Forsåvidt de ovenfor under nr. 4 omhandlede offisielle valglister trykkes eller mangfoldiggjøres som stemmesedler, kan angivelsen av valgdagen og valgkrets og forslagsstillernes navn utelates. Andre trykte eller på annen måte mangfoldiggjorte stemmesedler må ikke under valget eller i de siste fjorten dager før dette bringes i omløp. Ei heller må andre stemmesedler utstyres som offisielle lister. Overtredelse av disse bestemmelser straffes med bøter.

Stemmesedlene skal avleveres i offisielle konvolutter, som skal være ugjennemsiktige og ens av størrelse, form og farve samt forsynt med offentlig stempel og være uten

vedheftet eller påført særmerke, som betegner, hvem der har avlevert stemmesedlen. I valglokalet utleveres en sådan konvolutt til hver personlig møtende velger av et medlem av valgstyret. 11 juli.
Nr. 4.

7. Møtende velgere, som finnes innført i stemmekretsens manntall, nedlegger selv sine konvolutterte stemmesedler i en dertil bestemt urne. Er en velger ved lovlig forfall hindret fra å møte personlig, kan han fremsende sin stemmeseddel i lukket privat konvolutt, innlagt i en lukket følgeskrivelse, der inneholder opplysning om forfallet. Innsendes forfallsanmeldelse fra utenriksk sted, må følgeskrivelsen være underskrevet i overvær av en norsk konsul eller et norsk fartøis fører, som skal undertegne til vitterlighet.
8. Oprop finner ikke sted, men ved avkrysning eller notering i manntallet føres der innseende med, at ingen stemmer mere enn én gang.
9. Efter avstemningens slutning undersøker valgstyret først, om de velgere, som har avlevert sin stemmeseddel utenfor sin stemmekrets, har adgang til å stemme, og såfremt de ikke har benyttet sig herav i sin egen stemmekrets, setter valgstyret et kryss ved velgerens navn i manntallet, tar stemmeseddelkonvolutten ut av omslaget og legger den ned i valgurnen. I motsatt fall skal stemmesedlen vrakes og omslaget forvares ubrutt.

Derefter prøves de anmeldte forfall. Når et sådant er godkjent, åpnes den private konvolutt og legges dens innhold ulest i en av de offisielle konvolutter, som derefter nedlegges i valgurnen. Forkastes forfallet, blir den private konvolutt uåpnet å opbevare sammen med følgeskrivelsen.

10. Når forfallsanmeldelsene er gjennomgått, blandes konvoluttene vel om hverandre, hvorefter stemmesedlene uttas. Dersom nogen konvolutt eller stemmeseddel ikke fyldestgjør de fordringer, som er opstillet foran i nr. 6, første og tredje passus, forkastes stemmesedlen som ugyldig. Forefinnes i nogen konvolutt flere stemmesedler, blir, hvis de er innbyrdes uoverensstemmende, samtlig å forkaste og, hvis de er enslydende, kun en av dem å godkjenne. Lyder en stemmeseddel på nogen, som ikke er valgbar, anses dennes navn for uskrevet. Lyder den på flere gyldige navn, forskjellige eller gjentatte (kumulerter), enn der skal velges representanter, anses de overskytende, som er opført sist, likeledes for uskrevet.

De stemmesedler, som finnes å være lovlige, opleses tydelig eller gjennomgås, hvis de er trykt, på annen betryg-

11 juli.
Nr. 4.

gende måte av et medlem av valgstyret under tilsyn av et annet medlem og optegnes av to andre medlemmer eller av to av valgstyret ansatte personer.

11. Ved stemmeoptellingen undersøkes først, hvor mange stemmer hver kandidat har fått. Dernæst sammenlegges for hver listes vedkommende alle stemmer, som er falt på listens kandidater. De utkomne summer kalles henholdsvis kandidatenes stemmetall og listenes stemmetall.

De på et navn utenfor listene falne stemmer betraktes både som vedkommende kandidats stemmetall og som et liste-stemmetall.

12. De representantplasser, som skal besettes, fordeles på listene i forhold til disses stemmetall på den måte, som nedenfor foreskrives:

Man dividerer det samlede antall avgitte stemmer med representantplassenes antall forøket med 1. Med den derved utkomne kvotients hele tall forøket med 1 divideres hver listes stemmetall, og listene får sig tildelt de antall representantplasser, som de hele tall i de ved disse divisjoner utkomne kvotienter angir.

Viser det sig, at ikke samtlige representantplasser her ved er fordelt mellom listene, divideres hver listes stemmetall først med antallet av de listen tillagte representantplasser forøket med 1, derpå, om fornødiges, med det samme tall forøket med 2 o. s. v. Av kvotientene — uansett ved hvilken av disse divisjoner de er fremkommet — nummereres et tall, svarende til antallet av de ikke fordelte representantplasser, således at den største får nr. 1, den næststørste nr. 2 o. s. v., idet divisjonene må være fortsatt, inntil det har vist sig, at ingen kvotient i en følgende kvotientrekke er større enn den sist nummererte kvotient, der benevnes delingstallet. Således som de nummererte kvotienter fordeler sig på listestemmetallene, fordeles de resterende representantplasser på listene.

13. Skulde ved den i foregående nummer foreskrevne fremgangsmåte flere lister komme til å konkurrere om en plass, tilfaller plassen den av de konkurrerende lister, hvis stemmetall er størst, men ifall de har samme stemmetall, den, som bestemmes ved loddtrekning.

Skulde der tilfalle en liste flere plasser, enn den har kandidater, er dens kandidater å betrakte som forlods valgt og de øvrige plasser å fordele på de øvrige lister på ovenanførte måte.

14. Hver listes plasser besettes med de av dens kandidater, som har de fleste stemmer i rekkefølge efter deres stemme-

tall, og, i tilfelle av stemmelikhet, efter deres orden på listen. 11 juli.
Nr. 4.

Listens øvrige kandidater inntil samme antall som dens representanter utgjør dens suppleanter i den på samme måte bestemte orden.

15. Såfremt valgforretningen ikke uavbrutt fortsettes, inntil den er tilendebragt, påligger det valgstyret å besørge stemmesedlene og listene over de optegnede stemmer under felles forsegling opbevart på et sikkert sted.

§ 6. Skulde det inntreffe, at intet eller alene ett godtatt forslag til valgliste er fremkommet, blir valget å fremme efter følgende regler for flertallsvalg, hvorom valgstyret snarest mulig utferdiger tilleggskunngjørelse for velgerne:

Ved valget stemmes der særskilt på representanter og suppleanter. Når valget av representanter er tilendebragt, og resultatet tydelig kunngjort, foretas i samme møte valg på et like antall suppleanter. Kan dette ikke skje, fordi stemmegivningen er foregått på forskjellige steder, skjer valget av suppleanter i dertil særskilt berammet møte.

Lyder stemmesedlen på flere gyldige navn, enn der skal velges representanter og suppleanter, anses de overskytende, som er opført sist, for uskrevet. Valget foregår forøvrig under iakttagelse av bestemmelsene i paragraf 5, nr. 6, første og siste passus, nr. 7, 8, 9, 10 og 15, dog således, at kumulasjon ikke kan skje. De, som har fått flest stemmer henholdsvis til representanter og suppleanter, anses som valgt i den orden, stemmetallet eller i tilfelle av stemmelikhet loddtrekning bestemmer.

§ 8. Innen desember måneds utgang trer representantene sammen for under ledelse av den fungerende ordfører av sin midte, ved flertallsvalg å utkåre formenn og inntil et like antall formannssuppleanter. Hvis det forlanges av minst fire representanter, finner reglene i paragraf 5, nr. 2, første og fjerde punktum, samt nr. 5 og 11—14 tilsvarende anvendelse, dog så, at ingen forslagsliste behøver å være undertegnet av mere enn tre representanter. Får en formann ved tilsvarende anvendelse av regelen i paragraf 5, nr. 14, ingen suppleant, velges suppleant for ham ved almindelig flertallsvalg.

I samme møte og under samme ledelse foregår derefter de i paragraf 13 omhandlede valg for det følgende år.

II.

Nærværende lov trer i kraft straks.

Norsk Lovtid., 1 avd. nr. 50.

11 juli. Ti har Vi antatt og bekreftet, likesom Vi herved antar
Nr. 4. og bekrefter samme som lov, under Vår hånd og rikets segl.

Gitt på Kristiania slott den 11 juli 1919.

Haakon.

(L. S.).

Gunnar Knudsen.

Hesselberg.

11 juli.
Nr. 5.

Lov

om rett til ekspropriasjon av grunn for bygning av apotek, distriktslægeboliger og til anlegg av tuberkulosesanatorium, tuberkulosehjem, sykehus, sinnssykeasyl og annen medisinal anstalt.

Vi Haakon, Norges Konge, gjør vitterlig:

at Oss er blitt forelagt Stortingets beslutning, av 3 juli 1919 sålydende.

Kongen kan bestemme, at grunn, som trenges for bygning av apotek og kommunale distriktslægeboliger, samt bebygget eller ubebygget grunn, som trenges for anlegg, utvidelse eller drift av tuberkulosesanatorium, tuberkulosehjem, sykehus, sinnssykeasyl eller annen medisinal anstalt, kan kreves avstått mot erstatning, som i mangel av mindelig avtale fastsettes ved skjønn. Bestemmelsene i lov om rettergangsmåten i saker angående tvungen avståelse av grunn av 10 mai 1860 §§ 1—4 blir å bruke.

Omkostningene ved underskjønn bæres av rekvirenten. Har eieren forlangt overskjønn, men utfallet går ham imot, skal han bære utgiftene ved overskjønnet, medmindre skjønnsretten finner grunn til å fritta ham. Hvorvidt overskjønnet går ham imot, avgjør skjønnsretten med endelig virkning.

Ti har Vi antatt og bekreftet, likesom Vi herved antar og bekrefter samme som lov, under Vår hånd og rikets segl.

Gitt på Kristiania slott den 11 juli 1919.

Haakon.

(L. S.).

Gunnar Knudsen.

Hesselberg.

11 juli.
Nr. 6.

Lov

om forandring i og tillegg til lov om sparebanker av 6 juli 1887 med senere endringslover av 5 mars 1900, 9 juli 1903 og 2 april 1917.

Vi Haakon, Norges Konge, gjør vitterlig:

at Oss er blitt forelagt Stortingets beslutning, av 3 juli 1919 sålydende:

Følgende paragrafer i sparebankloven skal herefter lyde således:

§ 13.

Statens tilsyn med sparebankenes virksomhet besørges av en direktør for sparebankvesenet med bistand av det antall inspektører og øvrige kontorpersone, som Stortinget til enhver tid bestemmer.

Direktøren utnevnes av Kongen, mens de ham underordnede tjenestemenn ansettes av Finansdepartementet.

Samtlige utgifter ved tilsynet og dets kontor blir å utligne på sparebankene efter en av Kongen godkjent fordelingsplan. Bidraget kan inndrives ved utpantning.

Enhver sparebanks styrelse er forpliktet til nårsomhelst å tilstede inspeksjonens tjenestemenn såvelsom enhver annen av Finansdepartementet dertil befullmektiget adgang til alle sparebankens dokumenter og protokoller samt å meddele disse eller departementet selv enhver opplysning, som måtte forlanges angående sparebankens forhold.

§ 14.

Inspeksjonens forretningsområde fastsettes ved instruks, utferdiget av Finansdepartementet, samt ved de spesielle forskrifter som for de enkelte tilfeller meddeles. Spesielt har direktøren for sparebankvesenet selv eller ved det ham underordnede personale:

1. Å behandle og i utredet stand å forelegge for Finansdepartementet alle saker sparebankene vedkommende, hvori avgjørelsesmyndigheten henligger under departementet eller Kongen.
2. På begjæring å veilede sparebankenes styre med hensyn til spørsmål om sparebanklovgivningens eller vedkommende plans forståelse, den hensiktsmessigste ledelse av sparebankens forretninger m. v. samt å avsi desisjon i de en sparebank vedkommende spørsmål, som i sådan hensikt av dens desisjonsmyndighet forelegges inspeksjonen.
3. Å føre kontroll med, at sparebankene holder sig sparebanklovgivningen og sine planer etterrettelige samt iøvrig virker på hensiktsmessig og betryggende måte. Den her nevnte kontroll fører inspeksjonen:

11 juli.
Nr. 6.

- a. Ved granskning av sparebankenes regnskaper. I den anledning har sparebankenes styre innen 1 måned, efterat regnskapene er desidert, å innsende til inspeksjonen et av vedkommende revisjon bekreftet utdrag av samme tillikemed mulige desisjoner og de til grunn for disse liggende revisjonsantegnelser, besvarelser og vedtegninger i original eller bekreftet avskrift. Samtidig innsendes en fortegnelse over direksjonens medlemmer og disses suppleanter samt over medlemmene av det i § 6 foreskrevne utvalg.
- b. Ved på stedet anstillede undersøkelser angående sparebankenes stilling og virksomhet.
4. Ved utgangen av hvert år å innsende til Finansdepartementet innberetning om inspeksjonens virksomhet i året og de derunder erhvervede erfaringer angående sparebankenes virksomhet og tilstand.

Ti har Vi antatt og bekreftet, likesom Vi herved antar og bekrefter samme som lov, under Vår hånd og rikets segl.

Gitt på Kristiania slott den 11 juli 1919.

Haakon.

(L. S.).

Gunnar Knudsen.

Hesselberg.

11 juli.
Nr. 7.

Lov

om arbeidstiden på norske skiber.

Vi Haakon, Norges Konge, gjør vitterlig:

at Oss er blitt forelagt Stortingets beslutning, av 7 juli 1919 sålydende:

Kapitel I.

Den almindelige arbeidstid.

§ 1.

I sjøen.

I sjøen inndeles arbeidstiden for dekksmannskap døgnet rundt på sedvansmessig måte. Arbeidstiden for maskinmannskapet skal inndeles i tre vakter i døgnet i den utstrekning, som antallet innen hver gruppe av dette mannskap tillater.

For fart, hvor forholdenes beskaffenhet måtte gjøre det påkrevet, kan Kongen utferdige nærmere forskrifter om arbeidstidens inndeling.

§ 2.

11. juli.
Nr. 7.

Ved land.

1. Ved land utgjør den almindelige arbeidstid for dekk- og maskinmannskapet 8 timer — i tropene 7 timer — pr. døgn i tiden mellom kl. 7 morgen og 5 aften.
2. Forsåvidt angår losning og lastning kan arbeidstiden også ordnes efter stedets skikk.

§ 3.

Ved ankomst til og avgang fra havn.

1. Ved ankomst til og ved avgang fra havn må arbeidstiden i sjøen og ved land tilsammenlagt for dekksmannskapet ikke være over 11 og for maskinmannskapet ikke over 8 timer i noget døgn.

Arbeidstiden regnes ved avgang fra den tid arbeidet ved land på avgangsdagen begynner, og ved ankomst til den tid arbeide på ankomstdagen slutter.

2. For skiber, hvor arbeidstiden under fart på grunn av reissens kortvarighet ikke er inndelt i almindelige sjøvakter (lokalfart), må den samlede arbeidstid i sjøen og ved land ikke overstige 54 timer pr. uke. Arbeidstiden kan henlegges til hvilkensomhelst tid av døgnet, men må ikke i noget enkelt døgn overstige 11 timer.

§ 4.

Stuert-, kokke- og messepersonalets arbeidstid.

Stuert-, kokke- og messepersonalet skal ikke beskjeftiges utover den almindelige tid, som må anvendes til tilsyn med provianten og til tilberedning og servering av de almindelige måltider.

Personalets almindelige arbeidstid må ikke strekkes utover kl. 8 aften.

Sistnevnte bestemmelse kommer ikke til anvendelse på skiber med passagercertifikat.

Kapitel II.

Sønn- og helligdagsarbeide samt frivaktsarbeide.

§ 5.

Sønn- og helligdagsarbeide i sjøen.

I sjøen må på søndager og de her i riket fastsatte helligdager arbeide utover hvad der kreves til skibets sikkerhet og manøvrering, maskinens betjening, nødvendig nating, seiltørring og rengjøring, ikke pålegges dekk- og maskinmannskapet,

11 juli medmindre det er påtrengende nødvendig. Til nødvendig rengjøring må dog på lasteskiber ikke anvendes mere enn 1 time
 Nr. 7. mellom kl. 6 og kl. 9 morgen på sådanne dager.

§ 6.

Sønn- og helligdagsarbeide ved land.

På sønn- og helligdager må ved land arbeide utover hvad der er uopsettelig nødvendig til sikring av liv, skib eller ladning, fornøden nating, seiltørring og rengjøring, ikke pålegges deks- og maskinmannskapet, medmindre det er påtrengende nødvendig, hvortil ikke regnes at skibet ved befraktningskontrakten er forpliktet til å laste eller losse på sønn- og helligdager. Heller ikke må pålegges båttjeneste efter kl. 6 aften, medmindre den utføres på vekten av nogen som har vakt. Til rengjøring må dog på lasteskiber ikke anvendes mere enn 1 time i tiden mellom kl. 6—9 morgen på sådanne dager.

§ 7.

Stuert-, kokke- og messepersonalets sønn- og helligdagsarbeide.

På sønn- og helligdager må kokke- og stuertpersonalet ikke pålegges arbeide utover hvad der kreves til kostens tilberedning samt til forpleining og betjening av de ombordværende personer, medmindre det er påtrengende nødvendig.

§ 8.

Frivaktsarbeide.

På frivakt må arbeide ikke pålegges deks- og maskinmannskapet, medmindre det av hensyn til skibets sikkerhet eller manøvrering eller av andre grunner er påtrengende nødvendig.

Til påtrengende nødvendig arbeide regnes avholdelse av foreskrevne båt- og brandmanøvrer samt opheisning og tømning av aske.

§ 9.

Leilighetsvis tillatt arbeide på sønn- og helligdager samt på frivakt.

Gjør skibets drift det nødvendig, kan mannskapet på sønn- og helligdager og på frivakt leilighetsvis anvendes også til arbeide utover det i §§ 5—8 omhandlede.

Kapitel III.

11 juli.
Nr. 7.

Overtidsarbeide samt betaling derfor og for annet ekstraarbeide.

§ 10.

Uopsettelig nødvendig arbeide.

Arbeide, som er uopsettelig nødvendig for å avverge fare for eller skade på liv, skib eller ladning, kan såvel i sjøen som ved land pålegges til enhver tid av døgnet.

For arbeide på frivakt med redning av skib og last gis den i § 16 fastsatte overtidsbetaling.

§ 11.

Betaling for ekstraarbeide i sjøen.

Sønn- og helligdagsarbeide samt frivaktsarbeide i sjøen, som pålegges med hjemmel av §§ 5, 7 og 8, utføres uten særskilt betaling.

For arbeide, som i medhold av § 9 pålegges mannskapet, tilkommer dette den i § 16 fastsatte ekstrabetaling.

§ 12.

Overtids- samt sønn- og helligdagsarbeide ved land og betaling derfor.

1. Under opphold ved land kan dekk- og maskinmannskapet leilighetsvis anvendes til arbeide utover den almindelige arbeidstid (jfr. § 2, 1). Overtidsarbeidet må dog ikke overstige tilsammen 21 timer pr. uke og ikke vare over 6 timer i noget døgn. I tropene må den samlede arbeidstid ikke vare over 10 timer noget døgn.

For arbeide utover den almindelige arbeidstid (overtidsarbeide) erlegges den i § 16 fastsatte ekstrabetaling. Ekstrabetaling gis dog ikke, når arbeidet består i båttjeneste før kl. 6 aften, likeså litt for båttjeneste, som efter nevnte klokkeslett utføres på vekten av nogen, som har vakt.

2. Bestemmelsen i post 1 om arbeidstidens største tillatelige lengde og om ekstrabetaling for arbeide utover 8 — i tropene 7 — timer pr. døgn og for arbeide mellom kl. 5 aften og 7 morgen, kommer til anvendelse også, når arbeidet med losning og lastning ordnes efter stedets skikk. Jfr. § 2, 2.

3. For sønn- og helligdagsarbeide, der pålegges dekk- og maskinmannskapet utover de i § 6 særskilt nevnte arbeider, godtgjøres der den i § 16 fastsatte ekstrabetaling, undtagen innenriks på skiber med passagercertifikat, som gjør regelmessige reiser mellom bestemte steder efter forut

11 juni.
Nr. 7.

offentliggjort plan. Også på disse skiber tilkommer der dog mannskapet ekstrabetalning for arbeide utover 8 timer.

For sønn- og helligdagsarbeide gjelder også bestemmelsen i post 1 om den leilighetsvis tillatte lengste arbeidstid.

4. Pålegges nogen av dekks- og maskinmannskapet nattevakt ved land, tilkommer der ham efter skibsførerens valg fritagelse for arbeide et tilsvarende antall timer om dagen eller ekstrabetalning som fastsatt i § 16, dog således at hvis vaktmannen har fri om dagen, er han forpliktet til å utføre vakttjeneste inntil 8 timer uten ekstrabetalning.

Også nattevakttjeneste medregnes ved bestemmelsen av den i post 1 omhandlede leilighetsvis tillatte lengste arbeidstid.

§ 13.

Ekstrabetalning under kortvarige opphold ved land.

Under opphold ved land av mindre varighet enn 24 timer og under opphold på åpen red kan skibsføreren bestemme, at der skal gås sjøvakter.

I så fall tilkommer der ikke vakthavende mannskap ekstrabetalning for nattarbeide. For søndags- og helligdagsarbeide gjelder regelen i §§ 6 og 12, punkt 3.

Frivakten erholder derimot i dette tilfelle den i § 16 fastsatte ekstrabetalning, dersom den holdes oppe for anløp av havn eller der pålegges den arbeide under oppholdet dersteds.

§ 14.

Overtidsarbeide ved ankomst og avgang og betaling derfor.

Gjør skibets drift det nødvendig, kan dekks- og maskinmannskapet anvendes utover den i § 3, 1 og 2 nevnte arbeidstid mot ekstrabetalning.

§ 15.

Overtidsarbeide for stuert-, kokke- og messepersonele og betaling derfor.

Stuert-, kokke- og messepersonalet kan leilighetsvis pålegges arbeide utover den i § 4 fastsatte almindelige arbeidstid.

For arbeide efter kl. 8 aften erlegges på skiber uten passagercertifikat den i § 16 fastsatte ekstrabetalning.

Kapitel IV.

Forskjellige bestemmelser.

11. juli.

Nr. 7.

§ 16.

Ekstrabetalingens størrelse m. v.

1. Foreskrevne ekstrabetaling erlegges med kr. 1,00 pr. time og med kr. 0,50 for hver påbegynte halvtime.
2. Den tid, som medgår til de almindelige måltider, medregnes ikke i arbeidstiden.
3. På passagerskiber kan arbeide som er nødvendig til skibets rengjøring utføres på vekten uten overtidsbetaling, når der er passagerer ombord.

§ 17.

Undtagelser fra lovens bestemmelser.

I. Foranstående bestemmelser kommer ikke til anvendelse:

1. På norske skiber, som ikke er av registreringspliktig størrelse i henhold til lov av 4 mai 1901 om registrering av skiber.
2. På fiske- og fangstfartøier, fartøier som benyttes til tilvirkning av fiske- eller fangstprodukter, bergningsfartøier, slepebåter og andre for spesielle øiemed bestemte fartøier.
3. På seilfartøier i innenriks fart.
4. Skiber, som tilhører krigsmarinen eller benyttes i dens tjeneste.

Forskrifter angående mannskapets arbeidstid og betaling for ekstraarbeide på de under 1—3 nevnte fartøier kan utferdiges av Kongen eller den han dertil bemyndiger.

II. De i §§ 12—15 fastsatte bestemmelser om ekstrabetaling kommer ikke til anvendelse:

1. På skibsfører, førstestyrmann, førstemasinist og stuert.

Hvor der er kun én styrmann eller én masinist ombord, skal styrmannen og masinisten ha betaling for overtidsarbeide. Likeledes tilkommer stuerten betaling for overtidsarbeide, hvor der ikke er ansatt særskilt kokk.

2. På opvartningspersonalet på passagerskiber.

§ 18.

Lovens omfang.

De i nærværende lov fastsatte bestemmelser gjelder, hvor ikke annet uttrykkelig er bestemt, såvel innenriks som utenriks fart, og kan ikke fravikes ved overenskomst mellem skibsfører og mannskap.

11 juli.

Nr. 7.

§ 19.

Lovens ikraftttreden m. v.

Nærværende lov trer i kraft 1 januar 1920. Fra samme tid opheves bestemmelsene i lov om statskontroll med skibes sjødyktighet av 9 juni 1903 med tilleggslov av 18 september 1909 §§ 86—91. Likeledes opheves lov om sjøfarten av 20 juli 1893 § 44, siste punktum, og § 96 forsåvidt angår skiber, som går inn under nærværende lov.

§ 20.

Skibsføreren skal dra omsorg for, at et eksemplar av nærværende lov forefinnes ombord.

Ti har Vi antatt og bekreftet, likesom Vi herved antar og bekrefter samme som lov, under Vår hånd og rikets segl.

Gitt på Kristiania slott den 11 juli 1919.

Haakon.

(L. S.).

Gunnar Knudsen.

Hesselberg.

11 juli.

Kongelig resolusjon

av 11 juli.

I henhold til lov av 6 juni 1891 om politivedtekter for rikets herreder meddeles stadfestelse på en av herredsstyret for Aker herred, Akershus fylke, den 27 juni 1919 fattet beslutning angående tillegg til de ved kongelig resolusjon av 6 mars 1893, jfr. kongelige resolusjoner av 7 november 1898, 8 mars 1902, 22 juni 1903 og 12 mai 1910, stadfestede politivedtekter for herredet.

Beslutningen går ut på, at politivedtektenes § 5 gis følgende tillegg:

»Kapritt og lignende kan finne sted med politiets tilatelse».

11 juli.

Kongelig resolusjon

av 11 juli.

Den ved sportelloven av 6 august 1897 dens § 114, 1ste punktum, bestemte godtgjørelse for forkynnelser i

private saker forhøies i medhold av samme paragrafs siste ledd inntil videre til kr. 3,60 for forkynnelser for personer, som er bosatt i Sund lensmannsdistrikt, Møre fylke.

11 juli.

Kongelig resolusjon

av 11 juli.

Den ved sportelloven av 6 august 1897 dens § 114, 1ste punktum, bestemte godtgjørelse for forkynnelser i private saker forhøies i medhold av samme paragrafs siste ledd inntil videre til kr. 4,00 for forkynnelser for personer, som er bosatt i Fosnes lensmannsdistrikt, Nord-Trøndelag fylke.

11 juli.

Kongelig resolusjon

av 11 juli.

I medhold av § 3 i lov av 2 april 1917 om adgang til å drive herberge og bevertning m. v. bestemmes, at den, som i Vardø gjør sig en næring av å drive herberge eller bevertning med mat og drikke, skal fra 1 september 1919 å regne ha bevilling.

11 juli.

Kongelig resolusjon

av 11 juli.

Nedenstående av Horten formannskap i henhold til bystyrets bemyndigelse av 28 oktober 1918 i møte den 19 mai 1919 vedtatte vedtekt for kommunal boligformidling i kommunen stadfester i medhold av lov om boligforholdene av 12 juli 1918 § 8:

1. Fra 1 juli 1919 skal i Horten enhver, som på egne eller annens vegne utleier til beboelse eller forretningsbruk hus, leilighet eller rum, være forpliktet til å gi melding overensstemmende med lov av 12 juli 1918 paragraf 18.
2. Meldingen om ledighet skal skje innen 8 dager, etterat bygningen er ferdig til å tas i bruk eller ledighet er inntrått gjennom opsigelse eller på annen måte.

- 11 juli. 3. Melding om, at avtale om bortleie er sluttet, skal skje innen 8 dager.
4. Meldingen avgis til den, som formannskapet bestemmer og på skjemaer som godkjennes av formannskapet. Disse skal inneholde sådanne opplysninger, som er nødvendige av hensyn til boligformidlingen samt for boligtilsyn og boligstatistikk.
5. Undlatelse av å gi sådan melding som foran nevnt straffes efter straffelovens paragraf 339, II.

11 juli.

Kongelig resolusjon

av 11 juli.

I medhold av lov angående jakt og fangst av 20 mai 1899 § 44 bestemmes, at anvendelse av snare og fallstokk til fangst av tiur, røi, orrfugl og jerpe samt spilljakt på tiur og orrhane skal være forbudt i Egge, Beitstad, Malm og Namdalseid herreder, Nord-Trøndelag fylke.

Denne bestemmelse gjelder for et tidsrum av 5 år, regnet fra 1 januar 1920.

11 juli.

Kongelig resolusjon

av 11 juli.

I medhold av lov angående jakt og fangst av 20 mai 1899 § 44 bestemmes, at hare skal være fredet det hele år innen Ytterøy herred, Nord-Trøndelag fylke.

Denne bestemmelse gjelder for et tidsrum av 5 år, regnet fra 1 januar 1920.

11 juli.

Kongelig resolusjon

av 11 juli.

I medhold av lov angående jakt og fangst av 20 mai 1899 § 44 bestemmes, at elg skal være fredet det hele år innen Nord-Trøndelag fylke.

Denne bestemmelse gjelder inntil videre, dog ikke lenger enn til utgangen av året 1921.

Kongelig resolusjon

11 juli.

av 11 juli.

Det ved kongelig resolusjon av 24 juli 1914 utferdigede forbud mot bruk av kilenot i Leksdalsvann, Nord-Trøndelag fylke, skal fremdeles bli gjeldende i 5 år fra 24 juli 1919 å regne.

Denne resolusjon trer i kraft den 24 juli 1919.

Kongelig resolusjon

11 juli.

av 11 juli.

I henhold til § 23, jfr. § 27, i lov om brandvesenet av 15 august 1908 godkjennes som gjeldende inntil videre nedenstående forskrifter (regler) for brandvernet i Melbo brand- og bygningskommune:

§ 1. Brandvernets befal og mannskaper er inndelt således:

1. Brandchef.
2. Brandchefens stedfortreder.
3. Brandmestre.
4. Vannverksavdelingen, som har minst 40 mann.
5. Motorsprøiteavdelingen, som har minst 20 mann, 3 à 4 maskinister og 2 à 3 kjørere med hester.
6. Rednings-, 7. seil- og stige-, 8. nedrivnings-, 9. ordensavdelingen tildeles så mange mann, som tilgangen tillater.

Varsling av brandvernet i ildebrandstilfeller skjer ved klokkesignal. Endel av vannverks- og motorsprøitemannskapene m. fl. skal ha innlagt brandsignalklokke.

§ 2. Befal og mandskaper plikter i rette tid å fremmøte til de av brandstyret eller brandchef berammede øvelser og mønstringer eller andre møter, samt ved allarm uopholdelig å innfinne sig på dertil bestemte møtesteder.

§ 3. Hindres noget medlem av brandvernet ved sykdom eller annet lovlig forfall fra å fremmøte ved brand, øvelse, mønstring eller annen tjeneste, må han snarest mulig underrette sin nærmeste foresatte herom.

Uteblivelse uten gyldig forfall medfører straff efter brandlovens § 63.

§ 4. Av de tre befalingsmenn: brandchef, stedfortreder og brandmester må aldrig 2 samtidig være fraværende fra stedet. Stedfortreder, brandmester samt vannverksavdelingens og motorsprøiteavdelingens mannskap må ikke forlate stedet uten brandchefens tillatelse. Avdelingsformenn og assistenter, som ikke tilhører vannverksavdelingen, må ikke forlate stedet uten å

11 juli. melde dette for brandchefen. Øvrige mannskaper må ikke forlate stedet for lenger tid enn 4 uker uten å underrette brandchefen.

§ 5. Det påligger ethvert av brandvernets medlemmer i alt hvad tjenesten angår å følge de til enhver tid gjeldende instruksjoner og reglementariske bestemmelser, uten motsigelse eller vegring straks å etterkomme foresattes befaling samt å vise dem skyldig aktelse. Tror nogen, at en ham gitt befaling burde være anderledes, eller finner han sig ved sådan forurettet, skal han allikevel uten indvending utføre befalingen på vedkommendes ansvar. Senere står det ham fritt å klage. Det befalende har å iakttå, at enhver henvendelse til underordnede skjer med sindighet, bestemthet og høflighet. På møtested eller brandsted har brandvernets medlemmer å melde sig hos nærmeste foresatte og motta ordre. I tjenesten har han å holde sig på anvist plass og med orden, omhu og raskhet å utføre sitt arbeide. I intet tilfelle må han begi sig bort, forinnan brandredskapene er bragt tilbake og han av sin foresatte er avmønstret eller permittert. Han har til enhver tid å holde nærmeste foresatte underrettet om sin bopel.

§ 6. Foruten de foreskrevne almindelige plikter har avdelingsformennene:

1. Å føre den nærmeste kommando over sin avdelings mannskap og redskaper direkte under brandchefens overledelse.
2. Å sette sig nøie inn i brandvernets organisasjon, redskapenes innretning og bruk og alt iøvrig tjenesten vedkommende.
3. Å påse, at mannskapene er fulltallig tilstede ved møter og utrykning, at alle underordnede oppfyller sine plikter, at alt det avdelingens tilhørende materiell er i behørig stand.
4. Å anmelde enhver uorden, skjødesløshet, mangel eller pliktforsømmelse for brandchefen.
5. Å føre rulle over avdelingen og søke til stadighet å føre kontroll over mandskapenes opholdssted samt straks melde enhver forandring til brandchefen.
6. Å handle midlertidig på eget ansvar, såfremt ingen av deres foresatte for anledningen er tilstede.

§ 7. Foruten de foreskrevne almindelige plikter har avdelingsassistentene:

1. Å være sin formann behjelpelig med avdelingens ledelse, i formannens fravær å overta dennes tjeneste, forsåvidt ikke anderledes bestemmes av brandchefen.
2. Etter ordre å tilsi mannskapene til fremmøte ved øvelsene, mønstring og annen tjeneste.
3. Å være sin formann behjelpelig med å føre mannskapsrulle samt uopholdelig melde til denne mulige forandringer, mangler, skjødesløshet, uorden eller pliktforsømmelse.

§ 8. Foruten de foreskrevne almindelige plikter har vannverks- 11 juli.
mandskapene og motorsprøitemandskapene å rette sig efter en
for dem av brandstyret utferdiget spesiell instruks.

§ 9. Befal og mannskap skal i tjenesten, forsåvidt tiden til-
later det, bære det av brandstyret foreskrevne tegn. Ved av-
gang fra brandvernet tilbakeleveres det. Hvis det bortkommer
ved skjødesløshet, erstattes det.

Kongelig resolusjon

11 juli.

av 11 juli.

I. I medhold av § 4 siste avsnitt i lov av 18 august 1914
om salg og utførsel av fødevarer m. v. bestemmes, at det
ved kongelig resolusjon av 14 september 1916 utferdigede
midlertidige utførselsforbud for bær settes ut av
kraft, forsåvidt angår blåbær og solbær.

II. Nærværende resolusjon trer i kraft straks.

Kongelig resolusjon

11 juli.

av 11 juli.

I. Den ved kongelig resolusjon av 19 oktober 1917 fastsatte
enerett for staten til innførsel av korn og mel-
varer samt bønner, erter og linser og mel av disse vare-
slag opheves, forsåvidt angår:

bønner, erter, linser og mel av bønner, erter
og linser.

II. Fra den under I nevnte enerett for staten kan videre efter
Proviauteringsdepartementets nærmere bestemmelse frigis
for privat import spesialpræparater av korn
og mel (polentagryn, grape-nuts etc).

III. Denne resolusjon trer i kraft straks.

Utgiver: Byråchef Young.

Grøndahl & Søn's boktrykkeri, Kristiania.